

## ЙОГАНН ВОЛЬФГАНГ ГЕТЕ

1749–1832

Німецький письменник, філософ, державний діяч. Написав понад 1600 віршів, балади, романи й драми.

Найвизначнішим твором усього його життя стала трагедія «Фауст», над якою він працював понад 60 років.

### ТРАВНЕВА ПІСНЯ

Сміється природа радо мені,  
Як сяє сонце по зимнім сні!  
Барвисті квіти по всіх лугах,  
Пташині хори по всіх галях,  
І в кожному серці радість, весна:  
О землі, сонцю, любові ясно!

Любов моя, ти світлий чар!  
Ти злото ранніх нагірних хмар!  
Твій подив свіжим лугом, полям,  
Благословення траві й квіткам...  
Дівчатко любе, дівча ясно!  
Як зір твій сяє: ти любиш мене!

Як жайворонок — повітря й спів,  
Як чиста квітка — росу полів,  
Тебе люблю я гарячим чуттям,  
Ти радістю, сміхом, новим життям  
Підносиш спів мій, хвилюєш кров...  
О, будь щаслива, моя любов!

*(Переклад Миколи Зерова)*

### МАЙОВА ПІСНЯ

О, як яріє  
Весь світ навкруг!  
Як сяє сонце,  
Як мріє луг!

Квітує кожне  
Живе стебло,  
Пташиним співом  
Ліс облягло.

Блаженна радість —  
Сердець ество!  
О землі! Сонце!  
О торжество!

Любов, любове!  
Шарієш ти,  
Неначе хмарка  
Із висоти.

Благословляєш  
Ти ранній шлях...  
Весняним цвітом  
Весь світ пропах!

Кохана, щастя  
Моє ясно!  
Тебе люблю я,  
Як ти мене!

*(Переклад Василя Стуса)*

## ПРОМЕТЕЙ

Вгорни небо твоє, Зевсе,  
 Імлою хмар,  
 Вчини, як отой хлопчак,  
 Що толочить будяки,  
 Влучай в дуби й верхів'я гір, —  
 Тільки мою землю  
 Мені залиши,  
 І мою хатину, будовану не тобою,  
 І вогнище моє  
 Із розжареним приском,  
 Якому ти заздриш. (...)

Коли я був малий, тоді,  
 Не знаючи, що, де і як,  
 Звертав свої заблудлі очі  
 До сонця, чи нема там вгорі  
 Вуха, що скарги мої почуло б,  
 Серця, що так, як моє,  
 Пригноблених би пожаліло.  
 Хто допоміг  
 Гордість титанів мені здолать?  
 Хто від смерті мене врятував,

Від долі раба? (...)  
 Може, зм'якшив ти колись  
 Болі знедоленим?  
 Може, притишив колись  
 Сльози настрашених?  
 Чи не всемогутній Час  
 Мужа із мене викував?  
 Чи не одвічна судьба  
 Владує і мною, й тобою?  
 Либонь, ти гадаєш,  
 Що зненавидіти життя я мушу,  
 Втекти десь в пустелю,  
 Бо не всі вже  
 Пуп'янки мрій достигли?

Ну, тут я сиджу і формую  
 Людей на свій образ —  
 Поріддя, що подібне до мене,  
 Щоб мучитися, щоб ридати,  
 Щоб втішатися, щоб радіти, —  
 І зневажати тебе,  
 Як я!

*(Переклад Миколи Бажана)*

## ВІЛЬШАНИЙ КОРОЛЬ

Хто пізно так мчить у час нічний?  
 То їде батько, з ним син малий.  
 Чогось боїться і мерзне син —  
 Малого тулить і гріє він.

— Чому тремтиш ти, мій сину,  
 щомить?  
 — Король вільшаний он там стоїть!  
 Він у короні, хвостатий пан!  
 — То, сину, вранішній туман!

«Любе дитя, до мене мерцій!  
 Будемо гратись в оселі моїй,  
 Квіти прекрасні знайду тобі я,  
 У злото матуся одягне моя».

— Мій тату, мій тату, яке страшно!  
 Як надить вільшаний король мене!  
 — Годі, маля, заспокойся, маля!  
 То вітер колише в гаю гілля!

«Хлопчику любий, іди ж до нас!  
 Дочки мої у танку в цей час,  
 Дочки мої тебе вийдуть стрічать,  
 Вітати, співати, тебе колихать!»

— Мій тату, мій тату, туди подивись!  
 Он королівни вільшані зійшлись!  
 — Не бійся, мій синку! Повір мені:  
 То верби сивіють удалині!